

Čtvrtý africký zpravodaj od bratra Potravy

8. dubna 2020

Milí přátelé,

srdečně vás zdravím tady od nás z buše! Prý teď máte kvůli karanténě spoustu volného času, tak vám posílám něco na čtení. Koho čtení nebaví, může si aspoň prohlédnout mé aktuální fotky (odkaz na konci dopisu).

U vás na severu se touhle dobou příroda probouzí po zimím spánku. My to máme naopak - začíná nám africký podzim. Zároveň končí období dešťů (kterých bohužel nebyl dostatek), takže usychá tráva, stromům žloutne listí, rytmus přírody se zpomaluje.

Na konci listopadu skončil můj tříměsíční jazykový kurz šonštiny v Harare, hlavním městě Zimbabwe. Avšak připadám si dál jako na začátku. Neumím o moc víc než pozdravit a číst, a to ani teď na začátku dubna, kdy ten jazyk slyším vlastně od rána do večera. Za úspěch považuji, když rámcově porozumím jednomu slovu ve větě nebo sdělení. Hlavně ta šonská slovesa jsou tvrdé oříšky. Abych je dekódoval, musel bych si je asi pokaždé napsat. Moc mi nepomůže, že znám spoustu sloves v základním, slovníkovém tvaru. Slovesa ve větách se totiž od svého základního tvaru značně odlišují: kmen slovesa na sebe nabalí spoustu předpon, „vpon“ a přípon, které vyjadřují mluvnické kategorie jako osobu, číslo, čas, způsob, rod a dokonce i něco jako vid. Jako příklad uvedu dvě slova z modlitby Otče náš: MUTIREGEREREWOWO (a odpusť nám) ZVATAKAKUTADZIRAI (ty věci, kterými jsme zhřešili [vůči] tobě [vlastně vůči Vám - Bohu se vyká - proto je tam to „i“ na konci]). Tato jednoduchá věta (v češtině: Odpusť nám naše viny) je v šonštině tvořena jen dvěma slovy a obě tato slova jsou vlastně slovesa. Uf. Tak to vidíte sami. Smiřuji se s tím, že to bude trvat roky, ne měsíce, než budu jakž takž rozumět a mluvit.

Tak, na začátek jsem si vám hned hezky postěžoval. Ale jinak se mám celkem dobře. Ještě jsem stále na živu, jak s oblibou píšu. Nic mě zatím nesežralo. A co že teď dělám kromě zápasení s domorodým jazykem? Od konce ledna se nacházím v Gokomere, což je velká misie, jedna z nejstarších v celém Zimbabwe. Lze ji najít na internetových mapách: leží nedaleko města Masvingo. Vypadá asi jako nějaká velká vesnice plná dětí. Jsou tu dvě internátní školy (800 žáků na „základce“ a 1200 na „gymnáziu“), učiliště, ošetrovna,

S o. Charlesem OMI před rozestavěným domem naší misie Maraire

dílny, farma, domy učitelů a dalších zaměstnanců, fara, konferenční budova... a uprostřed kostel ve starém irském stylu. Jsem tu spolu s jedním oblátem, o. Charlesem, se kterým tu čekáme na otevření naší budoucí malé misie Maraire, která se nachází nedaleko, a dál se 4 diecézními kněžími a 4 řeholními sestrami. Ještě stále jsem tedy nedorazil do svého cíle. Ale už jsem blízko.

Abych se v Gokomere ve všední dny nenudil, byl jsem pověřen vyučováním jednoho předmětu - takové zimbabwské obdoby Základů společenských věd - na místním „gymnáziu“. Ano, já, který jsem byl ochoten dělat v životě téměř cokoli, jen ne učitele. To mi bylo od začátku zcela jasné. Bůh se už tehdy musel dost smát... Nikomu tu nevadilo, že nejsem učitel, ani že nemám žádnou zkušenost ze zimbabwského školství. No, tak jsem sebral všechny zbytky své sebedůvěry a pustil se do toho. Je to jen na pár týdnů, utěšoval jsem se. Musím přiznat, že jsem měl u žáků docela úspěch; hodně si mě oblíbili. Ale to bude asi tím, že jsem pro ně jaksi exotická osoba a vyučuji úplně jinak než místní učitelé.

S jednou z mých tříd na gymnáziu v Gokomere

O nedělích jsem většinou slavil mši sv. pro všech 2000 žáků ve školní hale. Hala byla patřičně přeplněná, plná těžkého vydýchaného vzduchu a skoro hrozila zřícením, když všichni začali radostně zpívat a tančit. (A to bylo, prosím pěkně, už v půl sedmé ráno. Všechno tu začíná velmi brzo ráno a spát se chodí taky „se slepicema“.) Potom jsem většinou ještě doprovodil

někoho z ostatních kněží na jednu či dvě mše v našich centrech neboli „outstations“ - malých farních společenstvích na venkově v buši. Tyto bohoslužby jsou samozřejmě v šonštině. Doprovázet někoho z domorodých kněží je fajn. Nemusím zatím ani kázat. Ale brzy budu muset do těch center jezdit sám. To bude opravdu výzva. Na konci dubna bychom se totiž, Charles a já, měli stěhovat do Maraire, naší nové misie, kde už diecéze postavila zázemí pro kněze a zaměstnance a kancelář. Zatím tam však chybí voda a elektřina. Navíc se teď všechno může protáhnout kvůli koronaviru.

Kvůli pandemii skončil první trimestr školního roku (leden - březen) o několik dnů dřív. Děti odjely domů na prázdniny. V misii je teď ticho a skoro žádný pohyb. Děti tu sice pár zůstalo - jsou to děti místních zaměstnanců a učitelů - ale i ony jsou nyní jaksi tiché. Byly poučeny o nemoci a o prevenci, takže na mě už ani neskáčou a nepřicházejí si se mnou hrát, jak to dělaly dřív. Už více než týden je v Zimbabwe vyhlášen zákaz vycházení. Tady ve venkovské misii nás samozřejmě nikdo neomezuje; my sami omezujeme své kontakty. Ale na hlavních silnicích je policie a armáda, které by nikoho bez závažných

důvodů neměly pustit do města ani z něj. Ve městech hlídají, aby omezili pohyb lidí na ulicích. Charles pochází z města Gweru a od své rodiny dostal zprávu, že tam policie rozháněla lidi na ulicích obušky a biči a sama si brala z obchodů, co zrovna potřebovala. Normálně se tomu říká rabování, že? O ničem takovém tu samozřejmě oficiální média neinformují, šíří se to jen po sítích jako WhatsApp, takže je to i těžko ověřitelné. Jiná než vládou kontrolovaná média tu nemají povolenou činnost. A tak z televize slyšíme jen samou chválu na prezidenta a jeho vládu, jak mají vše pod kontrolou, jak se starají a jak jsou velkorysí v opatřeních ke zmírnění následků koronaviru.

Musím přiznat, že vládní nařízení o zákazu vycházení mi nahánělo hrůzu. Po nějaké době by to muselo znamenat hlad pro spoustu chudých lidí zejména ve městech, kteří žijí jen z ruky do úst: z toho, co si za den vydělají drobnými pracemi a pouličním prodejem. Málokterá rodina tu má nějaké finanční rezervy. „Naštěstí“ vydržel přísný zákaz vycházení jen první týden. Nyní byl částečně uvolněn, a tak si lidé mohou jít nakoupit či vyzvednout peníze do bank. (Zní to paradoxně, ale i ti nejchudší chodí do bank pro peníze, protože prakticky každá rodina má nějakého svého člena v zahraničí, nejčastěji otce pracujícího v JAR, který finančně podporuje svou rodinu doma.) Policie už proto pouští auta do města, dokonce i farmáři mají povoleno prodávat své produkty na trzích.

Zdá se tedy, že v tuto chvíli se hladomoru bát nemusíme. Na druhou stranu to zmírnění karantény asi těžko zpomalí šíření koronaviru. Takže se teď situace může rychle zhoršit. Nevíme, jak na tom jsme s rozšířením nákazy. Trochu nás děsí to ticho ze strany vlády. Sice informuje o nových případech, ale těch je nějak podezřele málo ve srovnání s tendencí nákazy jinde ve světě (za dvacet dní od prvního potvrzeného případu jich máme dnes, 8. dubna, oficiálně 11, z toho dvě úmrtí). Nevíme, jestli je to jen z důvodu, že se tak uboze málo testuje, anebo protože vláda nechce šířit strach, a tak zatlouká. (O zázraku jako o důvodu nízkého počtu nakažených silně pochybuji; promiňte: ne z nedostatku víry, ale z dostatku selského rozumu a zkušenosti s místní hygienou atd.) A tak nevíme, jak na tom jsme ani jak na tom budeme. Zatímco v Evropě se zastavuje exponenciální růst nákazy a vlády uvažují o uvolnění omezujících opatření, my tady vůbec netušíme, co bude dál ani jak se vláda dál zachová. Nedokážeme odhadnout, jestli bude po uplynutí 21 dnů karantény vyhlášen normální stav s tím, že „boj byl úspěšný“, a věci se vrátí do stavu před pandemií, ovšem s virem v populaci, nebo jestli přijde její prodloužení nebo něco úplně jiného. Jediné, čím jsem si celkem jistý, je, že

Po bohoslužbě pod „salámovníkem“ (kigélie africká)

virus sám jen tak nevymizí. Moc si přeji, abych se mýlil.

Co teď děláme my, kněží? Pracujeme z domova a modlíme se. Od začátku naší karantény jsem se ještě ani nestihl nudit: korespondence, články, videohovory (když zrovna máme proud), samostudium šonštiny a modlitba. Biskup nám nakázal držet v každé misii a farnosti dvanáct hodin eucharistické adorace denně, takže se střídáme se sestrami v kapli. Mám dostatek času na to přinášet před Pána celý svět. A kupodivu, i když slavím mši každý den sám, cítím se víc spojený s celou církví. Víra nás spojuje a nyní to zakoušíme víc než kdy dřív.

Mše svatá v jednom z našich center

Jak už jsem psal nedávno v jednom z článků na oblati.cz, moc mě těší, jak se v Česku s pandemií solidárně vyrovnáváte. I jinde ve světě se kvůli ní děje mnoho dobra. Připomnělo mi to scénu z knihy Rady zkušeného ďábla od C. S. Lewise, ve které starý zkušený pokušitel vysvětluje mladému, že válka vlastně pro stranu zla není zas tak velká výhra, ba naopak: ve válce se zrodí příliš mnoho hrdinů a dalších lidí, kteří přinášejí nejrůznější oběti pro druhé. My teď sice nejsme ve válce, ale bojujeme s pandemií a plody utrpení tohoto těžkého období jsou podobné. Každý můžeme přispět k tomu, aby byl svět po pandemii lepší než před ní.

Jednou z možností pomoci je také finanční solidarita s chudými zeměmi, které se pravděpodobně ještě dlouho budou muset potýkat s důsledky koronavirové pandemie. Oblátská rodina v Česku nečekala, až bude nejhůř, a připravila sbírku „Jsme v tom spolu na jedné lodi“ na pomoc chudým lidem v oblátských farnostech i jinde v Zimbabwe (odkaz na detaily o sbírce dole ↓). Ano, jsme v tom spolu; nyní víc než kdy jindy pocítí celý svět hospodářský propad, prakticky každý člověk zchudne. A přesto bychom neměli přestat sdílet hmotné prostředky s těmi, kdo mají ještě méně. Víme, že Ježíš chválil chudou vdovu, která darovala ze svého nedostatku, a ne boháče, který dal možná tisícinásobně víc, ale ze svého přebytku. Poslat byt' i malou částku do Zimbabwe je jednou z možností, jak se stát bohatšími v srdci. Samozřejmě těch možností je ohromná spousta. Věřím, že každý z nás si nějakou najde.

Jak jste si všimli, můj zpravodaj se tentokrát zaměřil hlavně na aktuální situaci v Zimbabwe. Mnohé z vás však asi zajímá víc detailů z běžného života. Nebojte se, najdete je jako popisky u fotografií na mém online fotoalbu (viz odkaz ↓).

Na závěr mi dovoluťe vám popřát, aby vaše Velikonoce byly požehnané a radostné, i když budou bez účasti na obřadech v kostele a asi i bez pomlázky, koledování čili šmigrustu a vzájemných návštěv. Letos je víc než kdy jindy jasné, že Kristus musí vstát z mrtvých hlavně v našich srdcích, vztazích, rodinách a komunitách. Ať se tak stane. Posílám vám k tomu své požehnání. A ještě prosím, nezapomeňte se za mě a za naši misii v Zimbabwe občas pomodlit.

Váš o. Karel Mec OMI
alias bratr Potrava

Informace o sbírce:

<https://oblaci.cz/newsreader/pomoc-pro-zimbabwe.html>

Online fotoalbum:

<https://photos.google.com/share/AF1QipPWK9rRAOXhHmBfICpONM9H9y9AsLckliCYx9YXIcmiTmK3O4g5QhTWe9c785FIZQ?key=VjIBNm16cTBlaFowLUZjN1F1RjJxYXprM1k5T1V3>

